

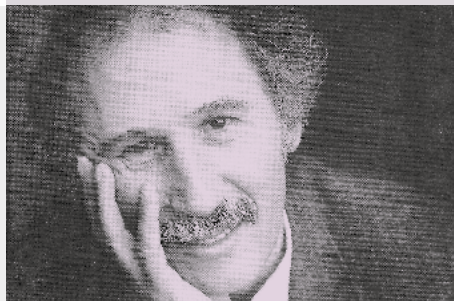
tribut Marin Sorescu

Clàudia Rius

Periodista

claudiariustlorens@gmail.com

D'un detall quotidià. Això és el que hauríem de respondre si algú ens preguntés d'on parteix la poesia de Marin Sorescu. L'escriptor romanès extreu les idees de llocs que tots coneixem: de la casa, de l'habitació, de la finestra, per parlar-nos des de la proximitat de la llar, del dia a dia, dels fets poc excepcionals, i acabar construint metàfores que sorgeixen de ben a la vora tot i que després se'n van molt lluny.

Marin Sorescu va néixer a Bulzești, a la província de Dolj, al sud-oest de Romania. Allà es va convertir en un intel·lectual: poeta, pintor, crític, dramaturg, activista. En català el podem llegir gràcies a l'antologia poètica *Per entre els dies* que van traduir Xavier Montoliu i Corina Oproae.

En la poesia de Sorescu, els versos comencen amb imatges que tots podem identificar: el fil d'una teranyina que baixa del sostre; la vista des de la finestra de casa; l'arbre, la taula d'escacs. És important recalcar la paraula «imatge» perquè és un tret distintiu de tota la seva antologia; d'alguna forma, els seus poemes són molt visuals. L'escriptor recorre als records que tots tenim dels espais comuns i ens xucla, ens fa entrar dins la vida pròpia de les seves paraules.

A partir d'aquí, ens allunya de la nostra habitual capacitat d'associació d'idees per transportar-nos des d'una realitat palpable fins a un món més transcendental. Mirem el poema «Escala cap al cel». «Un fil de teranyina / penja del sostre / just sobre el meu llit», diu primer, posant-nos en contacte amb una realitat familiar, però continua: «Cada dia observo / com baixa un xic més. / Fins i tot me l'envien, / l'escala cap al cel —em dic— / me la llancen des de dalt!». Però no parlàvem de la tela d'una aranya? Tot de sobte és la mort que ens està venint a buscar, sempre fent ús d'un humor subtil. En general, Sorescu ens sedueix amb un llenguatge gens rebuscat, extremadament

La poesia de Sorescu juga a unir-nos a tots a partir de records col·lectius per després separar-nos i fer-nos entendre que cada individu té una vivència diferent del món

comprensible. Que no ens enganyi la forma: el fons és ampli i profund, tan ampli i tan profund com una idea que es nodreix de la realitat i que mai se'n desprèn del tot.

Mentre començava la Guerra Civil espanyola, Sorescu naixia a l'est per esdevenir una de les persones que marcaria la desestabilització literària. Val la pena llegir el pròleg que Sam Abrams firma a l'edició del llibre *Ànima gramatical* —que no és de Sorescu, sinó d'un dels seus referents, el també autor romanès Nichita Stănescu—, on el crític literari fa un repàs pel coneixement que des de Catalunya tenim de la poesia d'Europa de l'est.

Cito l'expert, que relata que hem passat per dos períodes ben diferenciats: el primer va ser entre 1945 i 1991, quan el món occidental tenia molt d'interès a fer conèixer la literatura de l'est, sobretot la de clara tendència dissident. Dos bàndols difonien l'escriptura que es produïa darrere del Teló d'Acer i entre els exiliats polítics: per una banda, l'establishment que volia fer servir la literatura com a arma ideològica; i per l'altra, els crea-

dors de les noves generacions que buscaven referents per renovar el propi discurs.

Després va venir el segon període, entre 1992 i l'actualitat, «quan el món del poder polític occidental va abandonar l'Europa de l'est a la seva sort en assegurar-se i determinar que els seus països no representaven cap amenaça per a l'estabilitat econòmica i política del nou ordre mundial», escriu Abrams.

La cultura romanesa fa petjada a casa nostra, gràcies a una llengua, el romanès, que té un 73% de semblança amb el català. La poesia de Sorescu, com a exponent innegable de la cultura d'aquell país, juga a unir-nos a tots a partir de records col·lectius per després separar-nos i fer-nos entendre que cada individu té una vivència diferent del món. Al final, però, la poesia torna a crear un nexa d'unió entre nosaltres; un nexa fort, però no definitiu. Perquè l'escriptor sap que si hi ha una cosa que ens uneix a tots, aquesta és la fi dels nostres dies. I així ho escriu: «Crec que vaig emmalaltir de mort / un dia / quan vaig néixer».

Per entre els dies
Marin Sorescu

Lleonard Muntaner
Palma, 2013

Marin Sorescu (1936-1996) és una de les plomes més significatives de la literatura romanesa. Fill d'una família de camperols es va llicenciar en Filologia. Va iniciar-se en el món de les lletres com a crític a diverses revistes, fins que va publicar el seu primer llibre *Singur printre poeți* [Sol entre els poetes]. Va escriure nombrosos llibres tant de poesia, com obres teatrals o d'assaig. Com a intel·lectual compromès que era, va ser ministre de Cultura del govern socialdemòcrata de Nicolae Văcăroiu durant els primers anys de la dècada de 1990. Gràcies a la seva trajectòria va ser nomenat membre de l'Academia Română el 1992. ■